

T.C.

UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

CEZA BÖLÜMÜ

ESAS NO : 1987/55

KARAR NO : 1987/910

ÖZET: Suç tarihinde "askerliğe elverişli olmadığı" bilâhare saptanan kişinin; askerî mahalde, asker kişilere karşı işlediği, askerî olmayan suçlara ait davaya bakma görevinin, adli yargı yerine ait olduğu hk.

K A R A R

As.C.K. 85, 117, 152
TCK. 416, 417, 80

Davacı : K.H.

Sanık : Ahmet Lütfi Özkara

O L A Y : 3-4. Şubat 1986 gecesi onb. olan sanığın; emrindeki askerlerde

olan ve kendi ifadesine göre devamlı eğitimden kaçtığı ve öğretilenleri öğrenmediği iddia edildiği ve sevmediği mağdur piyade er Lütfi Ötün'ü yakalayıp bu duygular içerisinde dövdüğü, daha sonra saat 01.00 sıralarında aynı mağduru yakalayıp bir odaya soktuğu ve kasaturasını alıp tehdit ederek onun cebren ırzına tecavüz ettiği, keza aynı sanığın aynı gece meli sat torbalarının bulunduğu odada, bölükteki askerlerin eşyaları üzerinde yaptığı incelemede, bu torbalar içinde kuruyemiş vs. artıklarının bulunduğunu tesbit etmesi üzerine, saat 02.00-03.00 sıralarında koğuşa giderek uyumakta olan tüm erati kaldırıp safa dizdiği ve bu sırada mağdur er Günay Çirkin'in çıplak ayağına postalla bastığı, mağdur er Veli Kara'nın elinde sigara söndürdüğü, mağdur er Mahmut Tozlukaya'nın eline kasatura ile, mağdur er Hamza Erbaş'ın karın başluğuna, mağdur er Ali Çiğdem'in suratına yumruk ve tekme ile vurduğu, keza koğuştaki Mamak Muhabere okulundan gelen erlere hitaben, kendilerini eğitim birliğine göndermiş olan alay komutanına ve diğer komutanlara küfrettiği, böylece cebren ırza tecavüz, müteaddit asta müessir fiil ve üste hakaret suçlarını işlediği ileri sürülerek, eylemine uyan, Askerî Ceza Kanununun 85/1., 117/1., 152/1-2. maddesi delaletiyle TCK.nun 416. ve 417., 80. maddelerine göre cezalandırılması istenen 5. Piyade Er Eğitim Tugay Komutanlığı Askerî Savcılığınca düzenlenen 12.2.1986 günlü, 1986/178 esas sayılı iddianame ile kamu davası açılmıştır.

Sivas 5. Piyade Er Eğitim Tugay Komutanlığı Askerî Mahkemesi; 11.12.1986 gününde, 1986/433-577 sayı ile; sanığın, CMUK.nunun 74. maddesi uyarınca GATA psikiyatri kliniğinde müşahade altına alındığı, bu müşahade sonunda sanıkta şizofreni denilen psikopatik reaksiyon olarak ta nitelendirilen ruhsal bir rahatsızlık ve akıl hastalığının saptandığı, bu rahatsızlığın suç tarihi olan 3-4.Şubat 1986 tarihini de kapsadığı, sanığa atılı suçların askerî suç olduğunun açık olduğu ve Askerî Ceza Kanununda müey-

yideye bağlandığı, bu suçların asker kişiler tarafından işlenmesi halinde askerî mahkemelerin görevli alacağı aşikar ise de; suçun işlendiği tarihte askerlik sıfatını taşıması ve taşımaya yasal ve tıbbi engeller çıkan kişilerin askerî olan suçları işlemelerine yasal olanak bulunmadığı ve askerî mahkemenin görev bağının özümlenerek askerî mahkemede yargılanmayı gerektiren ilginin ortadan kalkacağı, hernekadar suç; askerî mahalde ve asker kişiye karşı işlenmiş ve bu durumda askerî mahkemenin görevli olacağı düşünülür ise de, 353 sayılı Yasa'nın 11. maddesinde düzenlenen istisnalar dışında asker olmayan kişilerin askerî mahallerde işledikleri suçlar konusunda adli yargı yerlerinin görevli olacağı, esasen sanığın kendisine atılı suçlarla askerî bir menfaati ihlal etmediği bu itibarla davada askerî mahkemenin görevli olmayıp, adli yargı yerinin görevli olduğu gerekçesiyle mahkemenin görevsizliğine karar vermiştir.

Amasya Ağır Ceza Mahkemesi; 17.3.1987 gününde, 1987/21-74 sayı ile; sanığın suç tarihinde rütbeli asker kişi olduğu, suçun askerî mahalde işlendiği, suçtan zarar gören kişilerin asker kişi oldukları, zorla ırza geçme suçunun Askerî Ceza Kanununun 152/1. maddesi uyarınca TCK.nun göndermede bulunulmak suretiyle askerî suç olarak kabul edildiği, bu duruma göre 353 sayılı Yasa'nın 9. maddesindeki tüm koşulların olayda gerçekleştiği, suç tarihinde sanığın TCK.nun 47. maddesi kapsamına giren akıl hastalığına duçar olması hususunun; askerî mahkemede yargılanmayı gerektiren ilgiyi ortadan kaldırmayacağı gerekçeleriyle mahkemelerinin görevsizliğine karar vermiştir.

Görev uyuşmazlığı; böylece, adli ve askerî yargı yerlerince verilen ve kesirleşen görevsizlik kararları nedeniyle 2247 sayılı Kanunun 14. maddesinde belirtilen olumsuz görev uyuşmazlığı doğmuş ve dosya Amasya C. Savcılığının 4.5.1987 günlü, 1987/70 sayılı derkenar yazısı ile Uyuşmazlık Mahkemesi'ne gönderilmiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE: Türk Ulusu adına yargı yetkisini kullanan Uyuşmazlık Mahkemesi Ceza Bölümü, Servet Tüzün'ün Başkanlığı'nda, Mebrure Gözdemir, Uğur Tönük, A. Cemal Göğüş, Necati Karakış, Yavuz T. Özgen ve A. Vahap Özaslan'ın katılmaları ile yaptığı 6.7.1987 günlü toplantıda, geçici raportör Hakim M. İlhan Dinç'in raporu ile dosyadaki belgeler, Cumhuriyet Başsavcılığının 8.6.1987 günlü, TM.469 sayılı ve davada askerî yargı yerinin görevli olduğu yolundaki düşünce yazısı ile, Askerî Yargıtay Başsavcılığı'nın 18.6.1987 günlü, 1987/1205 sayılı ve davada adli yargı yerinin görevli olduğu yolundaki düşünce yazıları okunduktan; toplantıya Cumhuriyet Başsavcısı yerine katılan Yardımcı Bekir Mavioğlu ile Askerî Yargıtay Başsavcısı yerine katılan Yardımcı Oktay Yüksel'in yazılı düşünceleri doğrultusundaki sözlü açıklamaları dinlendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

Olay; Sivas 5. Er Eğitim Tugayında eğitim çavuşu olarak görev yapmakta olan sanık onbaşı Ahmet Lütfi Özkara'nın 3-4.Şubat 1986 gecesi er Lütfi Ütün'ü dövdüğü, saat 01.00 sıralarında depo olarak kullanılan bir odaya sokarak bu erin zorla ırzına geçtiği odadan çıkarken onu tekrar dövdüğü, melbusat torbalarını kontrol ettiği ve Mamak'tan gelen askerlerin torbalarında pislikler görünce saat 02.00 sıralarında 8. koğuşa gidere bunları yandırdığı ve tekme tokatla dövdüğü, ayrıca Mamak Muhabere Okulu Komutanlarına hakaret ettiği böylece, cebren ırza tecavüz, astlara müteaddit müessir fiil ve üste hakaret suçlarının işlendiği iddiasından ibarettir.

Yukarıda oluş biçimi açıklanan olaya göre, görev sorununun çözümü için öncelikle sanığın suç tarihindeki statüsünün belirlenmesi, daha sonra da sanığa atılı suçları niteliğinin açıkca ortaya konması gerekmektedir.

Zira; sanık, suçu işlediği tarihlerde rütbeli bir asker kişi olup bilahare Gata'nın 27.10.1986 günlü ve 9062-AD.151.2939.86 sayılı raporuna göre dava konusu olay tarihinde "askerliğe elverişli olmadığı" saptanan bir kişidir ve suçu işlediği tarihteki durum itibarıyla işlediği ileri sürülen suçlar askerî suç olarak görünüyorsa da sağlık durumu ile ilgili olarak statüsünün değişmesi nedeniyle suç vasfının da değişmesi olasılığı mevcut bulunmaktadır.

Bu belirlemeler karşısında, sanığın statüsünün ne olduğuna gelince; sanık suç tarihine kadar asker kişi olup, yukarıda sözü edilen Gata'nın 27.10.1986 günlü, 9062-AD.151.2939.86 sayılı raporunda; "askerliğe elverişli bulunmamakta" olduğu belirtilmektedir.

Bilindiği gibi, İdare Hukuku yönünden askere alma işlemi bir şart-tasarruftur ve bu işlemle sivil statüde olan bir kişi, asker kişi statüsüne girmektedir. Olayda askere alma işlemi ile asker kişi statüsüne giren sanık, Gata'nın anılan raporuna göre suçu işlediği tarihte "askerliğe elverişli olmaması" yönünden asker kişi statüsünü yitirmiş, sivil kişi statüsüne dönüşmüştür. Bu itibarla ortada sivil kişi tarafından işlenmiş kimi suçlar yönünden, görevi belirlemede bu statünün nazara alınması zorunludur.

Hernekadar askere alma işlemi idare hukuku yönünden bir şart-tasarruf olup, sivil statüde olan bir kişi bu işlemle asker kişi statüsüne girmekte ve bu suretle idare hukuku açısından kimi haklara sahip olmakta ve kimi görevler yüklenmekte ise de, askerliğe elverişli olmadığı saptanmak suretiyle yukarıda belirlendiği gibi statüsü değişerek sivil kişi statüsüne dönen kişinin; anılan hak ve görevlere sahip olması, Ceza Hukuku açısından durumu değiştirmemekte, görevi belirlemede kişinin son olarak ve suçun işlenmesi tarihinde haiz olduğu statü önem taşımaktadır.

Bu durum karşısında; sivil bir kişinin, askerî mahalde, asker kişilere karşı işlendiği kimi suçlar bahis konusu olduğundan, bu suçların niteliğinin belirlenmesi gerekmektedir. Zira bu suçlar; asker kişiye karşı, askerî mahalde, görevin ifası sırasında işlenen salt askerî bir suç ise, davada askerî yargı, aksi halde adli yargı yeri görev olacaktır.

Anayasa'nın 37. maddesinde yer alan "Hiçkimse kanunen tabi olduğu mahkemeden başka mahkeme önüne çıkarılamaz." yolundaki kural ile 145. maddesinde yer alan ve 353 sayılı Kanunun 9., 11., 12. ve 17. maddelerinde genel esasları belirtilen "askerî mahkemeler asker olmayan kişilerin özel kanunda belirtilen askerî suçları ile, kanunda gösterilen görevlerini ifa ettikleri sırada veya kanunda gösterilen askerî mahallerde askerî kişilere karşı işledikleri suçlara (da) bakmakla görevlidirler." biçimindeki kural uyarınca, genelde sivil kişiler adli yargı yerinde yargılanacaklarından, suçun niteliğinin tasbiti yönünden, atılı suçların özel kanunda belirtilen askerî suç olup olmadığı ve kanunda belirtilen görevin ifası sırasında ve askerî mahalde, asker kişilere karşı işlenip işlenmediği belirlenmelidir.

Statusü yukarıda belirlenen sanığa atılı suçlar; askerî mahalde, asker kişilere karşı işlenmiş ise de, adı geçen sanığa isnat olunan eylemler 353 sayılı Kanunun 11. maddede yazılı suçlar kapsamına girmediğinden bu yönüyle suçun vasfı değişmekte, irza tecvüz suçu için TCK.nun 416. maddede yer alan suç, üste hakaret suçu için TCK.da yazılı hakaret suçu ve asta müessir fiil suçu içinde TCK.nun 456. maddesindeki suçların oluşması bakımından ve bu suçlarında yukarıda belirtildiği gibi özel kanununda belirtilen askerî suç olmamaları yönünden anılan suçlar askerî suç olarak kabul edilemez.

Bu duruma göre; suç tarihinde askerlikle ilişkisi kesilen ve sivil kişi statüsüne dönen bir kişinin, asker kişiye karşı askerî mahalde işlediği bir suç bahis konusu olup, anılan suçların sübutu halinde bunların askerî suç kapsamına girmemesi nedeniyle 353 sayılı Kanunun 9., 11., 12. ve 17. maddesindeki koşullar gerçekleşmediğinden, davada askerî yargı yeri değil, adli yargı yeri görevli bulunmakta ve davanın adli yargı yerinde görülmesi gerekmektedir.

Bu görüşe üyelerden Mebrure Gözdemir, Uğur Tönük ve A. Cemal Göğüş katılmamıştır.

Bu nedenlerle davanın adli yargı yerinde görülmesine ve Amasya Ağır Ceza Mahkemesinin 17.3.1987 günlü, 1987/21-74 sayılı görevsizlik kararının kaldırılmasına karar verilmelidir.

SONUÇ: Anlaşmazlığın, niteliğine göre Adli Yargı yerinde çözülmesi gerektiği; bu nedenle Amasya Ağır Ceza Mahkemesi'nin 17.3.1987 günlü, 1987/21-74 sayılı görevsizlik kararının kaldırılmasına, üyelere Mebrure Gözdemir, Uğur Tönük ve A. Cemal Göğüşün karşı oyları ve oyçokluğuyla 6.7.1987 gününde kesin olarak karar verildi.

Başkan

Servet Tüzün

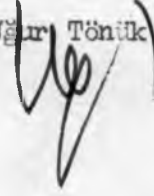
Üye

Mebrure Gözdemir

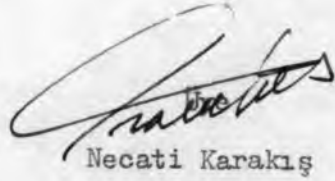
Üye

Uğur Tönük

Üye M.

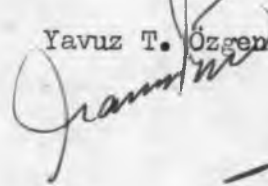
A.Cemal Göğüş

Necati Karakiş

Üye

Yavuz T. Özgen

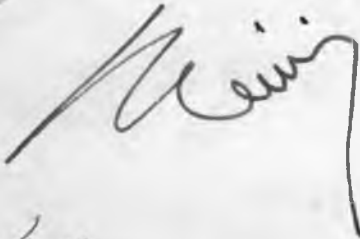
Üye

A.Vahap Özaslan

Bu kararın Resmî gazete'de yayımı uygundur.

Başkan

2/15/2

i/ç

UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

CEZA BÖLÜMÜ

ESAS NO : 1987/55

KARAR NO : 1987/60

KARŞI OY YAZISI

Diğer; Eğitim çavuşu olarak görev yapan P. Onbaşı sanık Ahmet Lütfi Özkara'nın; 3 Şubat 1986 gecesi, emrindeki askerlerden birinin cebren ırzına tecavüz etmesi, öteki askerlere müteaddit müessir fiilde bulunması ve üste hakaret suçlarını işlemesinden ibaret olup, Askerî Savcılığa eylemine uyan Askerî Ceza Kanununun 85/1., 117/1., 152/1-2. maddeleriyle TCK.nun 416., 417. ve 80. maddelerine göre cezalandırılması istenmiştir.

Dosya içeriğinden suçun; askerî mahalde, asker kişi tarafından ve asker kişilere karşı işlendiği açıkça anlaşılmaktadır.

Askerî suç; bilindiği gibi, Askerî Ceza Kanununda yazılı olan veya Askerî Ceza Kanunu tarafından TCK.ya açıkça atıfta bulunulan suçlardır.

Sanığa atılı suçlar Askerî Ceza Kanununda açıkça yazılı olduğu gibi, cebren ırza tecavüz suçu yönünden de Askerî Ceza Kanununun 152/1-2. maddeleri uyarınca TCK.nuna açıkça atıfta bulunulan suçlardan olup, bu yönüyle bu suçun da askerî suçlardan olduğu açıkça ortadadır.

Öte yandan, 353 sayılı Kanunun askeri mahkemelerin görevlerini gösteren 9. maddesi "askerî mahkemeler kanunlarda aksi yazılı olmadıkça asker kişilerin askerî olan suçları ile, bunların asker kişilerin aleyhine veya askerî mahallerde, yahut askerlik hizmet ve görevleri ile ilgili olarak işledikleri suçlara ait davalara bakmakla görevlidirler." hükmünü taşımaktadır.

Yukarıda belirtildiği gibi sanığa atılı suçların askerî suçlardan olmasına ve 353 sayılı Kanunun 9. maddesinin açık hükmüne ve bu maddede öngörülen koşulların tümünü olayda gerçekleşmesine binaen sanığa atılı suçlara ait davaya bakma görevi askerî yargı yerine aittir.

Hernekadar sanığın duruşma sırasında askerî mahkemede alınan karar uyarınca CMUK.nunun 74. maddesi uyarınca GATA. psikiyatri kliniğinde müşahade altına alınmasına, bu müşahade sonunda sanıkta şizofreni denilen ve psikopatik reaksiyon olarak nitelendirilen ruhsal rahatsızlığın ve akıl hastalığının saptanmasına ve bu rahatsızlığın suç tarihi olan 3-4. Şubat 1986 tarihlerini kapsamına göre, sanığın suçu işlediği tarihlerde askerlik sıfatını taşımayan ve taşımasına yasal ve tıbbi engel çıkan bir kişi olması karşısında askerî olan suçları işlemesine yasal olanak bulunmadığı ve askerî mahkemede

yargılanmasını gerektiren ilginin kesildiği, askerî mahkemede ileri sürülmüş ise de; idare hukuku yönünden askere alma işlemi bir şart-tasarruf olup, kişi bu işlem ile sivil kişi statüsünden asker kişi statüsüne geçtiğinden ve tekrar sivil kişi statüsüne geçme terhis işlemi gibi yine bir şart-tasarrufla mümkün olduğundan ve sanık hakkında böyle bir işlem tesis olunmadığından, sanığın suç tarihinde asker kişi statüsünü taşıdığı kabul edilmelidir. Bu durum karşısında sanığın askere alınırken askerlik muayenesinden geçmesine, suç tarihine kadar herhangi bir psikopatik reaksiyonunun görülmemesine, suç tarihinde TCK.nun 47. maddesine giren akıl hastalığına duçar olmasının; askerî mahkeme yargılanmayı gerektiren ilginin kesilmesine neden olmamasına ve 353 sayılı Yasa'da böyle bir nedenin öngörülmemiş bulunmasına ve sanığın dosyada mevcut GATA'nın 27.10.1986 gün. 2939 sayılı adli raporunun sonuç kısmında " halen askerliğe elverişli olmadığı" kanaatinin bildirilmesine binaen, davanın adli yargı yerinde görülmesine olanak bulunmamakta ve yukarıda belirtildiği gibi davada açıkça askerî yargı yerleri görevli bulunmaktadır.

Açıklanan nedenlerle davanın Askerî Yargı yerinde görülmesi ve Sivas 5. Piyade Er Eğitim Tugay Komutanlığı Askerî Mahkemesi'nin 11.12.1986 günlü, 1986/433-577 sayılı görevsizlik kararının kaldırılmasına karar verilmesi gerektiği görüşü ile çoğunluk kararına karşıyız.

Üye
Mebrure Gözdemir

Üye
A.Cemal Göğüş

Üye
Uğur Tönük

12/15/17
1/9